Ч. 164 (14.413). Львів, пятниця 24. липня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504·060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Свято на Маківці.

Свято на Маківці відбудеться в неділю 2. серпня ц. р. з такою програмою:

1) В год. 10.30 відправиться Служба Божа. Підчас Служби Божої буде виголошена проповідь.

2) Панахида за полеглих УСС.

Підписана Рада Філії зробила всі заходи, щоби Свято випало величаво й дістала на нього довіл від адміністраційної влади. В кожнім поблизькім селі завязався комітет, який має подбати про нічліги для учасників Свята. Виділ підписаної Філії запрошує українське громадянство взяти орґанізовано численну участь у тім святі і просить підчинятися приказам впорядчиків на Маківці.

— — —

ЗА ВИДІЛ ФІЛІЇ Т-ВА ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ У СКОЛЬОМУ:

о. Михайло Мосора вр. голова. *Володимир Вичкович в. р.* секретар.

—

Міжнародні ускладнення
у звязку з еспанським повстанням.

ЕСПАНЦІ БОМБАРДУЮТЬ БРИТІЙСЬКІ КОРАБЛІ.

ҐІБРАЛЬТАР, 23. 7. ПАТ. Коли брит. торговельний корабель „Чітрел" виплинув з Танжеру, **еспанські літаки обкинули його бомбами, що вибухали у віддалі 40 метрів. Повстанчі летуни бомбардували також корабель-цистерну „Брітіш Ендейвор" і торговельний корабель „Маґратта"**, правдоподібно підозріваючи, що вони **постачають урядовій воєнній фльоті паливо.**

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА І НЕВТРАЛЬНІСТЬ ТАНЖЕРУ.

КАЗАБЛЯНКА, 23. 7. ПАТ. Італійський ген. консуль, що є предсідником контрольної комісії Танжеру, звернув увагу ґенераловi Франкові на наслідки, які моглоб потягнути за собою нарушення невтральної смуги і зажадав від еспанського уряду, щоб він не вихісновував Танжеру як бази засоблення для своїх кораблів.

Ходять чутки, що у Гібральтарському проливі один повстанчий корабель затопив урядовий торпедовець.

ПАРИЖ, 23. 7. ПАТ. Як подають з поінформованих джерел, ген. Франко зобовязався пошанувати невтральність Танжеру під умовиною, що урядова фльота поступить так само.

БРИТІЙСЬКА НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

ҐІБРАЛЬТАР, 23. 7. ПАТ. Еспанські урядові воєнні кораблі покинули Ґібральтар, якого губернатор остеріг, що повстанчі летуни можуть їх збомбардувати.

Влада і купці з Ґібральтару відмовила їм постачання.

АНҐЛІЯ ПОГРОЖУЄ.

ҐІБРАЛЬТАР, 23. 7. ПАТ. **Військовий атташе при тутешньому ґубернаторові заявив залозі есп. кружляка „Сервантес", що на випадок нових боїв на британських територіяльних водах або над брит. територією кріпостна артилерія прийме напастника вогнем.**

ҐІБРАЛЬТАР, 23. 7. ПАТ. **Заступник ґубернатора енерґійно запротестував перед високим комісарем есп. Марока та командантом тамошніх військ проти перелету еспанських літаків понад Ґібральтаром.** Як відомо, були це повстанчі літаки, що бомбардували урядові кораблі.

20.000 УБИТИХ.

ПАРИЖ, 23. 7. ПАТ. **Як повідомляють з Анде, офіційні обчислення подають, що в останніх днях згинуло в Еспанії понад 20.000 осіб.**

ДІВОЧА ПОЛІЦІЯ.

МАДРИД, 23. 7. ПАТ. На вулицях столиці виконують поліційну службу молоді дівчата, озброєні в револьвери, що ревідують прохожих і самоходи.

УРЯДОВІ КОМУНІКАТИ ЗДЕМЕНТОВАНІ.

ҐІБРАЛЬТАР, 23. 7. ПАТ. **Вістки, немовби урядові війська заняли Альжесірас і Ля Лінеу неправдиві. Мароканські війська під командою полк. Марша дальше володіють околицею Ґібральтару.**

ПАРИЖ, 23. 7. ПАТ. Севільське радіо дементує комунікати обох урядових радіостацій: мадридської та севільської. **Сараґосса й Льоброно у повстанчих руках,** які знову наладнали сполуку з Хака і Гуеска. Цивільні ґубернатори з Хака й Гуеска втікли за кордон, ґубернатор Салямanки арештований. До повстанців прилучилася **цивільна ґвардія пров. Бадахоз та населення міст Віґо, Орензе, Ля Коруня і Сантяґо. В околиці Салямaнка повстанці скоро йдуть вперед.**

ПОВСТАНЦІ ЗАНЯЛИ БАДАХОЗ.

КАЗАБЛЯНКА, 23. 7. ПАТ. Повстанці заняли місто Бадахоз без більших труднощів. У всьому краю орґанізують оборону перед ними.

БОМБАРДУВАННЯ САРАҐОССИ.

БАРСЕЛЬОНА, 23. 7. ПАТ. Тутешнє радіо повідомляє, що літаки скинули коло 70 бомб на касарні занятої повстанцями Сараґосси і вернулися щасливо, не зважаючи на густий вогонь повстанчих гармат і скорострілів.

„ПОД СТЄНКУ".

МАДРИД, 23. 7. Авас. Міністер скарбу заявив, що тепер розстріляли ґенерала Валенцуелю та одного віцеадмірала, що від кількох місяців були арештовані за протиреспубліканську змову, крім того 8-ох полонених повстанчих старшин. Цей самий міністер оповів Авасовому кореспондентові, що уряд займається тепер прохарчуванням населення і військ та що повстанці втратили Толедо і Ґадаляхару. Прем. Хіраль заповів бомбардування Тетуану.

Sygn. VI. 1. Pr. 159/36. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Przewodniczący S. O. Dr. J. Locker, Głosujący: S. O. P. Dysiewicz i S. O. W. Stafiński, w sprawie konfiskaty Nr. 156 czasopisma p. t. „Diło" z daty, Lwów, dnia 15. lipca 1936. do Sygn. VI. 1. Pr. 139/36, na posiedzeniu niejawnem w dniu 17. lipca 1936 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 15. lipca 1936. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Diło" Nr. 156 z daty Lwów, dnia 15. lipca 1936. zawierającego 1) w artykule p. t.: „Za utworennia nacionalnoho fondu (Stattja dyskusijna) a) w ustępie od słów: „może statysia" do słów: „nacionalnu armiju" b) w ustępie od słów: „Nas pozbawyły" do słów „zbrojeju też", c) w ustępie od słów: „Koły my" do słów: „sami w sobi", d) między słowem: „szczo" a słowem: „nasze, e) między słowem „Nasz nacionalnij" a słowem: rozwij", f) w ustępie od słów: „bo ne znajemo" do słowa: „podatku", g) w ustępie od słowa: „awtorytetnoji" do słowa: „ustanowy", h) w ustępie od słów „Koły ne możemo" do słów: „materijalni zasoby", i) w ustępie od słów: a„ nawit" do słów: pid soncem", — znamiona zbrodni z art. 93. § 1 i wyst. z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1863. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wspomniany artykuł zawiera tendencje separatystyczne oraz świadomie fałszywe wiadomości o stosunkach polsko-ukraińskich z tendencją wywołania niepokoju publicznego. Według §§. 487, 489. 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Dr. J. Locker w. r. Protokulant: St. Pławski w. r. Za zgodność: wz Warzoszczak pom. kanc.

Пляма на сонці.

Львів, 23. липня 1936.

У рідкий дощевий день, один серед соняшних довгих днів, рідкий тепер у нашій редакції гість гість із провінції жалується між іншим, що коли прийшли дощі, то нудьга на літнищі була така страшна, що хоч утікай до міста. Грали в карти, пригадували собі навіть старі дитячі забави з усякими „монастирями" та „самоварами", але довше, ніж дві-три години, така забава не клеїлась. „А книжок не було?" — спитали ми. „Були там якісь, але такі, знаєте, старі та нецікаві переклади з дешевої бібліотеки"...

Не треба було подрібніше розпитувати. У великому гарному літнищі, куди щороку приїзджає одного місяця добра сотня наших літників, нема ніякої книгозбірні. Це явище в нас загально поширене і коли ви побували у Косові, Гребенові чи Підлютім та мали нагоду просидіти там тиждень у дощ, тоді ви відчували страшенну тугу за книжкою. Пригадуємо собі ті гарні часи, коли галицька інтелігенція їздила по селах засновувати читальні „Просвіти". Ще й досі при великих нагодах, коли треба популяризувати „Просвіту", повторяємо ту велику правду, що нарід без книжки не має перед собою кращої будуччини і що книжка в селі — це найкращий покажчик культури.

—

Та ці гарні думки обмежили ми тільки до села. Уже там, де на селі збирається більший гурт інтеліґентів, при такій святочній нагоді, як вакації, ота духова потреба, про яку так гарно вміють вони говорити у відношенні до простолюддя, щезає, коли діло йде про них самих. Чи книжка є найкращою мірою культури села, то про це можна би різно говорити. Але про те, що вона є культурною мірою інтеліґента, нема, здається ніякого сумніву.

Не маємо наміру боронити думки, що інтеліґент, виїзджаючи на сільські вакації, має за свій обовязок доповнювати книжками свою освіту і щодня щось читати. Цю справу можна залишити кожному, відповідно до його особистих потреб, які він мусить заспокоювати, відповідно до обставин і часу своєї праці. Зате така загальна культурна потреба, як бібліотека, це вже не особиста справа, так само, як нею не є аптика в кожному малому містечку, або ті необхідні гигієнічні умовини, що відріжняють людину від тварин.

Спитайте наших книгарів і почуєте, що літо — це сезон мертвий для книжки; влітку ніхто книжок не купує. Зате знаємо, кілько гроша йде на предмети вибаґів, іноколи й на панські витребеньки, звязані з дорогими родами спорту. Нераз дуже бідні батьки мусять влізати в довги, щоб заспокоїти примхи своїх дітей, що хотять мати дорогі тенісові чи купелеві строї, всякі причандали до гірських чи річних прогульок. У тому наплечнику чи валізі, з якою виїздає наш інтеліґент на лоно природи, найдете неодин дорогий предмет, що має на собі сліди нашої високої технічної культури. На десять таких предметів, які можна би заступити дешевішими і простішими, не найдете напевне одної книжки.

Зате гляньте у валізу пересічного американця, щоб не пригадувати представників західно-европейських народів: — там завсіди лежать книжки, і то не зовсім випадкові — останні літературні новини, з якими він хоче познайомитись

тоді, коли на це дозволяє йому найкраща пора мандрівок. —

Оця маленька подробиця не дрібниця і не випадкове явище. Коли приходять вакації, тоді наш інтелігент везе із собою на село найпоганіші звички, перебрані від знудженої, багатої кляси наших сусідів і наслідує в них те, до чого має якнайменше матеріяльних засобів: — „великопанський" спосіб життя. Не відчуваючи великої потреби книжок у місті, тоді, коли він занятий своєю щоденною професійною працею, не відчуває він їх потреби й тоді, коли покидає місто. Аж зовсім випадково, під впливом такої зверхньої події, як дощ, нараз пригадує собі інтелігент на літнищі, що є такий інтелігентний спосіб „забити час", як книжка. І тоді виявляється, що на 30 гостей нема 30 книжок і коли їх зібралась сотня, то ніхто не подумав для них приготовити бібліотеку.

Не будемо задумуватись над тим, кілько тижнів треба, щоб відпочити на селі після умової праці. Лектура красного письменства рідко коли може перетяжувати мозок і не може вона томити тих, що ведуть цілий рік зовсім іншу, нпр. бюрову працю. Нас цікавить тут тільки недостача бібліотек в осередках, де збирається щороку наша інтелігенція, як суспільне явище, що кидає світло на наші сучасні культурні відносини.

У тих чудових гарних оселях, селах і літнищах, куди хмарою злітаються в літні місяці й чужині гості відбиває наче чорна пляма на сонці недостача бібліотек, зорганізованих нашими інтелігентами для їх власних потреб. І те, що вони заспокоюють там свою фізичну потребу відпочинку, з культурного погляду має дуже мале значіння, коли фізичним потребам не відповідають одночасно духові. —

КРОВ НА АРЕНІ.

З приводу еспанського повстання.

У повісти під поданим вгорі наголовком відомий еспанський письменник Бляско Ібанез намагається оправдати питому його землякам жорстокість, що так разить чужинців, які глядять на боротьбу биків. Це — мовляв — еспанці тим способом зуживають надмір своєї енергії, яку колись спрямовували на боротьбу з маврами, опісля — на підбій нового світу; інші можливости замкнені для громадянина здеклясованої до ряду другорядних держав Еспанії.

Ця думка великого еспанського письменника розяснює дещо питання, яке не так легко врозуміти людині з цього боку Піренеїв: як можна з такою послідовністю кидати бомби, стріляти людей, палити церкви, проголошувати страйки — без ніякої льогічної причини? Виховні методи намагаються спрямувати суспільно небезпечні інстинкти у нешкідливому напрямі, даючи змогу нпр. виладувати вроджений людині інстинкт боротьби на спортовому грищі. Еспанська педагогіка до того не дійшла, еспанець мусить проливати кров — байдуже: мавра, індіянина, бика чи політичного противника. Зрештою треба признати еспанцям деякий поступ: більш гуманно вбивати політичного противника, що сам „пхає пальці між двері", ніж Богу духа винне безборонне звіря. Останніми часами побіч приватних людей виступила на арену еспанського кривавого спорту цивільна гвардія. Убивство Кальва Сотелля, якого допустилася (о іроніє!) „служба безпеки", становить нечуваний політичний скандал: еспанські поліцаї навіть не втопили своєї жертви ані не твердили, що вона наложила на себе руку...

Смерть Кальва Сотелля ствердила понад усякий сумнів, що влада в краю попала в руки людей не лише невідповідальних (в цьому вже здавна годі було сумніватися), але й злочинних, які не лише толерують злочин у своїй демагогічній трусливости, але й самі сплямили свої руки кровю.

У таких умовинах армія в Еспанії не може обмежуватися до ролі, яку грає в інших державах: сліпого виконавчого знаряддя в руках уряду, що без огляду на свою партійну закраску все репрезентує інтереси нації. У нестерпній ситуації, коли владу захопили люди з сутерин, армія — одинока в краю реальна сила, ще не загангренізована токсинами „людового фронту", вигодуваними у московській бактеріольогічній лябораторії, та армія не мала обовязку ані навіть права тим людям повинуватись. Армії не залишалось нічого іншого, як рятувати край через збройний переворот „пронунсіяменто", як воно зоветься по еспанськи (цього роду подія настільки питома для новішої еспанської історії, що навіть має окрему назву!).

На оперативну базу вибрали собі повстанці Мароко — кольонію відділену морем від загангренізованої метрополії, але досить близьку, щоб висадити з неї десант на еспанських побережах. Можливо, що не лише географічний чинник тут рішав, але й людський: залога неспокійної кольонії, загартована у довгій війні з повстанцями Абд ель Кріма та у постійних пацифікаціях, становить найздоровішу частину еспанських збройних сил.

З повені наскрізь суперечних вісток ніхто за кордоном не може собі виробити ясного поняття про положення. Одне певне, що змагання дуже завзяті, що вся Еспанія спливає кровю.

Еспанська нація переживає важкі хвилини, та тепер жалувати її не треба — на співчуття заслуговувала вона тоді, коли злощасні вибори кинули країну на поталу „людовому фронтові". Те, що тепер діється, мусіло прийти скоріше чи пізніше, бо „еспанська недуга" увійшла в стадію, в якій необхідно пустити дещо крови.

Подій у далекій Еспанії не можемо розглядати під кутом наших інтересів, хіба — симпатій. До нинішнього дня европейська преса не зуміла точніше очеркнути політичного обличча останнього „пронунсіяменто", його відношення до поодиноких правих партій. З того, що знаємо, можна вносити, що повстання не є виявом якогось творчого націоналістичного руху, лише військових кол, куди більше здібних повалити давній злий устрій, ніж створити новий добрий. Не забуваймо, що військова диктатура ген. Прімо де Рівери була прольоґом до теперішньої драми і що до нині не помітили ми в Еспанії поважнішої правої політично-суспільної течії, здібної перевести основну санацію, подібну до тої, яку перейшла італійська чи німецька суспільність. Все таки без неоправданих ілюзій можемо ствердити одно: під цю пору на сухій високорівні Кастилії **якісь праві національні чинники** проливають кров, щоб підняти свою батьківщину з дна анархії, щоб визволити її з тенет Коминтерну. Тому наші симпатії по їхньому боці. **(гал.)**

ЗА ОКЕАНОМ.

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ У СТЕМФОРДСЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ.

Дня 16. м. м. відбулося закінчення шкільного року в Українській Католицькій Вищій Школі у Стемфорді. На це свято прибули українські громадяни із самого Стемфорду та з ближчих і дальших місцевостей, головно з Ню Йорку і Бруклина. А були навіть з Оберж та з інших громад стейту Ню Йорк, Ню Джерзі, Конетикат. Разом яких 200 учасників явилося рано в год. 9 на архиерейській Службі Божій, відправленій Преосв. Кир Константином з оо. Антоном і Володимиром Лотовичем та о. Ф. Тарнавським й о. Баландюком як дияконом. Богослуження відбулося в гімнастичній галі новонабутого комплексу будинків зараз через дорогу від головного будинку, а свято закінчення відбулося в одній із шкільних саль.

У програму закінчення ввійшли співи українських та англійських пісень, виконані хором самих студентів, починаючи молитвою „Боже великий, єдиний" та кінчаючи національним гимном України. Вступну промову з признанням для учнів і подякою для вчителів та основника школи вголосив ректор о. Павло Процько, при чому зазначив, що наша стемфордська школа, що стоїть під наглядом католицького університету з Вашингтону, належить до перших серед інших катол. шкіл та є перша щодо успіхів у науці старинної грецької мови завдяки проф. Андрієві Микитякові, вчителеві цього предмету. Студ. Богдан Олесь виголосив прощальну промову по українськи з подякою для покровителя школи і настоятеля та вчителів за солідне її ведення; в тім самім дусі говорив теж о. Франсіс Смит, один із професорів школи, але в англійській мові.

Вкінці промовив по батьківськи сам владика Константин, висловлюючи свою втіху з успіхів науки та роздаючи 8 найстаршим учням диплюми покінченої школи. Диплюми дістали: Богдан Олесь, Мих. Стецик, Василь Шеремета, Михайло Стек, Микола Воленський, Едвин Дарлінґ, Рудолф Посікира, Григ. Савчин. Всіх учнів було 46, всі перейшли свої курси під проводом згаданих учителів, серед яких є ще Ол. Тиханський і М. Нагірний, які совісно і з любовю ведуть учнів та виховують їх всесторонньо, включаючи в науку, і спорт.

Після шкільного свята запросив владика гостей на обід до головного будинку, де господинями були вже СС. Служебниці, що ведуть кухню. Тут засіли у першу чергу, крім згаданих ще й такі священники: о. М. Залітак із Скрентону, о. М. Данилович із Нюарку, о. Побуцький із Оберн, а перед він о. Ол. Пик, канцлер діецезії із Філядельфії. При обіді йшла розмова в родиннім настрою, започаткована владикою, який між ін. згадав про вагу виховання в національнім дусі нашої молоді і привитав дорогого гостя, гром. Евгена Вирового, представника Музею Визвольної Боротьби із Праги. Після того о. Филимон Тарнавський вказав на Стемфорд, як наш культурний осередок, де крім школи порядкується теж українська бібліотека й музей; яке значіння має це для народу, може сказати наш гість п. Евген Вировий. Справді п. Вировий був зворушений таким святом, висловив свою радість із приводу оглянення цієї школи, як культурного українського осередка в Америці і побажав найкращих успіхів іменем політичної еміграції Европи. В дальшому о. канцлер Пик не щадив слів подяки для владики за його великі труди, владика висловив велике признання для суспільности, зокрема для духовенства за опіку над школою.

Великий, саме в повному розвитку зелений заквітчаний парк довкруги школи дав нагоду гостям відотхнути свіжим повітрям та приятно розговоритися і розпізнатись особисто серед розмов про доцільність такої установи. Вона вповні сповняє свою місію і притягає вже й чужий елемент, бо учні з прилюдної місцевої школи переходять до української, як про це свідчить саме оцей шкільний рік.

ПРЕДСТАВНИК МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ У ПРАЗІ У ПРЕОСВ. КОНСТАНТИНА.

Дня 26. м. м. епископ Константин Богачевський приняв на довшій розмові представника Музею Визвольної Боротьби України з Праги, п. Евгена Вирового. Преосвященний докладно розпитував про організацію Музею і праці для побудування власного дому та впорядкування цього всеукраїнського музею на чужині, а також про українське вище шкільництво в Чехії. Також обіцяв співпрацю першого Українського Музею в Америці, що недавно оснований у Стемфорді, з Музеєм у Празі. Преосвященний передав п. Вировому дар від себе в сумі дол. 100.00 на Музей Визвольної Боротьби України у Празі.

КОНЦЕРТ З ПРИВОДУ 20-ЛІТТЯ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА.

Дня 10. м. м. відбувся у Стайвезент гайскул в Ню Йорку заходом Центрального Комітету Українських Національних Товариств концерт з приводу 20-ліття смерти Івана Франка при загально численній участи публики. Програму заповнив хор „ОДВУ" мужеський та мішаний, співаючи твори Кириченка, Сениці, Котка, Лисенка, Недільського, Гайворонського. Орхестра Гайворонського відограла твори Січинського („Не пора", співане теж цілою авдиторією), Гайворонського, Лопатинського, Леонтовича. В супроводі орхестри відспівала дві народні пісні п-на Марія Ґела (сопран). Вступну промову сказав М. Мурашко, голова Центрального Комітету, по англійськи говорив В. Цільник, а святочну промову, незвичайно актуальну, що засвоювала долю Франка як учителя народу, виголосив д-р Лука Мишуга. При вступі продавано відзнаки з образком Франка і з них покрито ко

ти улаждення концерту. Час концерту приспішено тому, що при кінці місця позно інших імпрез у Ню Йорку.

ПЕРША ПРОБА ДЛЯ ЗВУКОВОЇ ФІЛЬМИ „НАҐАЛКА ПОЛТАВКА“.

В студії Авраменка при 747 Бродвей відбулася 16. м. м. перша проба артистів, що мають грати для звукової фільми „Наталка Полтавка“. Крім арт. Авраменка та його управителя п. Ґана були приявні: проф. Константин Шведів, бувший диригент Маріїнської опери в Москві. Він перед кількома роками вів українську оперу під дирекцією пні Машир в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку; він обняв тепер дириґентуру музичної частини „Наталки Полтавки“. Ролю Наталки обняла знана і в українських кругах оперова співачка з Метрополитен Опери пні Талія Сабанієва, що грала ролю Мотрі в українській виставі опери „Мазепа“ перед 3 роками. Ролю Терпелихи обняла пні Олена Діброва, бувша солістка Національного Хору Кошиця, тепер оперова співачка, в Ню Йорку. Знаний оперовий бас, п. Михайло Швець, буде грати виборного, Петром буде п. Дмитро Кріона, той сам, що співав ролю Андрія в опері „Мазепа“ у виставах поза Ню Йорком. Возним буде п. Михайло Водяний, знаний українській публиці, Миколу грає сам арт. Авраменко. У фільмовій виставі оперета Котляревського буде значно розширена.

40-ЛІТТЯ ПРАЦІ ОЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ.

Цього року минає 40 літ, від коли проф. Олександер Кошиць розпочав свою діяльність як організатор та управитель народніх українських хорів. Після покінчення семинарії молодий Кошиць пішов учителювати в церковну школу в селі Грузькім, київського повіту і там зорганізував свій перший народній хор, з яким співав у церкві. Після цього пішов на вищі студії в Академію в Києві і тоді розпочалась його музична карієра, яка постепенно дала спромогу Кошицеві стати директором Українського Національного Хору та обїхати цілий культурний світ з українською піснею. На закінчення 40-ліття проф. Кошиць виступив із найбільшим українським хором в Америці — теж із церковною музикою — в найславнішій музичній галі, Карнегі Гол. у Ню Йорку, в неділю 31-го травня. Нема сумніву, що українські хори вшанують відповідно 40-літню працю проф. Кошиця на полі українського хорового мистецтва, композиції та праці в етноґрафічній ділянці.

Приспішують земельну реформу.

Польська преса пише, що незалежно від приспішення земельної реформи змінять основно постанови закону про земельну реформу з 1925. р. Після зміни згаданого закону міністерство хліборобства сподіється, що запас землі під рільну реформу збільшиться на 325.000 га. Запас землі вдасться побільшити таким чином, що новеля зменшить простір господарств землевласників, які самі господарять. Покищо не устійнили ще, чи зміну закону про земельну реформу переведе уряд шляхом декрету президента чи цією справою займеться сойм і сенат.

Перед зміною закону про девізові обмеження.

В міністерстві скарбу працюють над новелізацією декрету про девізові обмеження. В новелі візьмуть під увагу всі дотеперішні розпорядки центральної девізової комісії у справі девізових обмежень. Таким чином новеля скодифікує дотеперішні постанови у справі девізових обмежень. Розпорядок міністра торкнеться теж фінансових взаємин Польщі з закордоном.

Кружляють поголоски, що від 1. серпня ц. р. особи, які виїжджають за кордон, зможуть взяти зі собою лише 250 зол. а не 500 зол. як дотепер. З квотою 500 зол. можна буде виїхати до Австрії, Мадярщини та Югославії, бо з цими державами Польща має компензаційні договори.

—o—

Хто буде новим львівським воєводою?

Польська преса пише, що теперішній міністр суспільної опіки Маріян Зиндрам Косцялковський обійме становище львівського воєводи. Дотеперішній львівський воєвода Беліна-Пражмовський уступить у найближчому часі.

Крім того кружляють поголоски, що становище львівського воєводи обійме начальник Сухенек-Сухецький з міністерства внутрішніх справ або ген. Залицький, колишній міністр промислу і торговлі.

Емісія більону збільшена до 470 міліонів зол.

На основі ст. 7. і 6. розпорядку президента з 13. жовтня 1927 р. про стабілізацію золотого та згідно з порозумінням з Банком Польським квоту емісії срібних, ніклевих і бронзових монет устійнено з днем 10 липня ц. р. на *470 міліонів золотих.* Дотепер емісія більону сягала 426 міліонів зол.

о. О. ПРИСТАЙ. 62

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

31. У ВЛАСНОМУ НАСВІТЛЕННІ.

Виповівши посаду Л. Угринові, розписали ми конкурс на опорожнене по ньому місце. На наше оголошення у пресі вплинуло 13 подань, що більше нагадували гуморески, ніж прохання. Взагалі ці „писанія“ американських дяковчителів досить добре характеризують їх авторів. Тому наводжу їх тут кілька з ріжних часів, ні трохи не змінюючи тексту:

I.

Філядельфія, 14. I. 1930.

Слава Ісусу Христу!

З нагоди дня нинішного подаю свою адресу, де ваше оголошення і в мене остало до уподоби. Я є той сам, чого не могу богато писати. Свідоства не даю, поневже при собі не маю, хиба на бажане то мусить бути. Коли і то буде потреба. За пізно може написав. Коли буде для мене місце, прошу дати відповід на адресу мою.

Здоровлю вас усіх до побачення засилаючий

Павло Ґ... 816 Франклін Стріт Філядельфія.

Павло Ґ... Дяковчитель.

II.

Все Чеснійший Отче!

Довидалем ся з ґазетів же для вашій парафії потрібно Дяковчителя. Отож я зголошую ся. Єстем родом з Яжова Старого повіт Яворов билем в краю 12 років дяком а ту билем 6 місяців на Амбіґ при Отсу М. Даніловічу. Отож если си желаете мене доброго дяка мати то прошу ми тикет[1]) на трин[2]) прислати ая в тій хвили до вас приїжджаю а вам за ваш тикет вам поверну, бо неото мися розходит же огроші тілько Я за готовим вашим тікетом борше до вас трафлю коли дістану отповідь од вас а розумієся і заразом і тікет то я зараз той час приїжджаю до вас а не пожалуєте того і будете досит з мене задоволені.

Мое почтеніє Θеодор П...

П. С.

Адрес до мене то я вам подаю готову свою куперту тилько прошу о скорию отповід!

[1]) Білет.
[2]) Залізниця.

III.[3])

Писаний Рока 1915. марцуш 5-го.

Сла Йсусу Христ а утних я буду чекати навікі Богу сатому.

Та туй читав казету же комітет парохій г. к. во Бутлери Па. пак яким прочитавя от требаб йім дяко учителя та пишу я йім што я Б... Василь што я якби йім треба та як собі ненайдут то я так розуміву што якби хотіли та яб мог тото кончити тай мадярских букв бих учив бо я уже учив руского писма и у краю діти та можна што мене би и туй полюбили я са угалашаву та якби мали дьяду то я можу ото ушитко кончити што йім треба то просивбих я йіх обибли такі добрі обими утписали насиси отвіт обх я знав ош штойєизомнов и сого бо я собі буду глядати дайденнде кит и сего нич та больше йіма низнами што писатидо поздравлаву йіх дуже красно тай ушитких членов которі там жиют во Господі исвими куртими словами запираву лист най упстанут здраві ис паном богом Ґут бай

писав Б... Василий двайцять шість рочний.

IV.

Монессен Па. Февр. 6. 1909.

Слава Исусу Христу.

Всечестнии Духовний Отче свьащенниче а Пастиру Словесного стада оголошувую са Доних за півцо а учитела я походжу Из століци берецкоїі села Дусина я читав у свободі где було голошено ош тко розуміє хоральний спів на 2. гласи апрошу умене то не хор ане хоральний глас умене називатса хор из 4-ох гласов А. Б. Ц. Д. тот лапрошу некличу 2. гласний спів ошто хоральний умене то називатса простопініе за то прошу най будут ласкаві услухати Мою науку накотру можу йім проуказати перед колькома свьащеникома але прошу изомнов Дуже тьашко служити во церкви изкажу вам накратко боьа співам хоральним неможу Иншак Долем Так ьак у Львові а Унгварі тай прошу заласку укнигах стоит поглаголу ьа учив школи у Унгварі і кус у Львові бтоса буде тичити ваше тобуле указано уочи кет буде кому айбо ьаса так надіюу што такего небуде крем них штоби міні Доказав — 1. читати руськье аписати лем так. Словенскье и угерски Маґіарски И кус Англицки потому тото ушитко Изретеледно ошколу троьаку першу школу малих дітей потому другу ошколу дорослих а так и побрачних! знаву учити свищки і релігію из релігійі апотому Можу и дотеатралного представленьа учити йедним словом накожаний способ а не те іде што до дригого пунта 2. спів Церковний 8. гласний надві страни на Галичанский И Угроруский чистоье простопініе церковное. И так розумієьса отпустителны і чудесні Иконам и болгарскі И подобні самогласні стихирньіьвидним словом будут виділи Мові должности аж бог милостивий допоможе соедшштиса изнима, то будут казати правда а так што думавут хвалитиса айбо то треба хвалитися як ьесчим апак и Мусит чоловік И указати тото Изчим Хвалитса бототo діло что чоловік знаєтойего буде

[3]) Третій і четвертий лист є від закарпатських дяковчителів.

Лугова Організація в память Гол. Отамана.

Започатковане у Львові величне Лугове Свято в десятьліття трагічної смерти Головного Отамана Симона Петлюри дало товчок до таких свят по інших повітах та в поодиноких селах. Видно, що молодь села, зорганізована в „Лугах", доцінює ролю й заслуги Вожда. Ідея, що її носив у грудях Він і зросив її власною кровю, пролитою московським наймитом, большевиком-жидовином, глибоко запала в душу кожної української дитини. Московські червоні царі забули про ту правду, що вбиваючи людину, не можна вбити ідеї. Чим більше ідея переслідувана, тим цупкіше буде вона вкорінюватися в душі неофітів. Видно це у всіх проявах життя нації. Не помагають тортури, розстріли московської чрезвичайки, не помагають заслання на Соловки та виморювання голодом міліонів українських людей. Ідеї, за яку згинув Петлюра, знищити не можна.

Зорганізовані бронзові ряди Лугової Організації, які найбільше задержали не лише форму борців за волю, але й продовжують їх суть, святкують ці сумні роковини смерти свого Вожда у всіх своїх клітинах.

СВЯТО В МОСТИСЬКАХ.

Старшина „Повітового Лугу" в Мостиськах ушанувала ці роковини Повітовим Луговим Святом дня 5. липня ц. р. В неділю рано рівним кроком машерують майже чужинним містом сміливі ряди луговиків, за ними пестрими рядами йдуть луговички. Ніхто їх не оплескує, ніхто з міщан не вітає. Віки чужої опіки зробили своє. Міста на нашій землі — не наші. Там ген за містом великий майдан українського спортового товариства „Скала", що його за власні гроші уфундував Товариству один добродій. На цей майдан машерують „Луги". Їх також небагато, бо перед двома днями насунула чорна хмара і сипнула градом по дозрілих збіжжах. І пропав „перший" українського села...

Але, не зважаючи на сумні години, прийшли отсі „Луги": з Годині, Боляновичі, Ляшок Гост., Арламівської Волі, Буховичі, Малнова, Підгаті, Пакости, Кальникова і „Луг" з м. Яворова. На переді майже кожного „Лугу" дві-три чвірки старших луговиків, що ходили враз з Головним Отаманом Правди шукати. Старшина „Повітового Лугу" порядкує їх. „Луг" з Годині господаром тут. Докінчує підготову площі.

Короткою промовою заст. голови „Пов. Лугу" м-р Мисюк Михайло привітав прибувших на це свято делегатів від „Великого Лугу" та „Лугів" з повіту. Голова „Пов. Лугу" п. Федина Осип здав звіт заст. голови „Великого Лугу" при звуках лугового гимну. Промову на цьому святі виголосив делегат „Вел. Лугу" п. Козланюк Михайло.

В програму свята входили лугові вправи: палицями, хустинами, вільноручні та ритмічні, молитва і „Журавлі". Справно проходить точка за точкою програми. Глядачі наділюють виконавців гучними оплесками. А „там у Совітах край у руїні"... приковує всю увагу глядачів та нагадує сумну дійсність українського люду. Кожний зідхає. „Ми молоді ще і слабосильні" — виводять благальну молитву луговички: „Ти нам відвагу і силу дай!"... І шепче потихо коло мене за ними слово в слово, зложивши руки, старенький дядько: „І силу дай!"

Дефілядою Лугового Братства перед портретом пок. Гол. Отамана Петлюри закінчилася програма прегарного Лугового Свята в Мостищині. А на закінчення заст. голови „Вел. Лугу" попрощав усі „Луги" та гостей, після того відспівано луговий та національний гимн.

СВЯТО В ЗАРУДЦЯХ.

Зарудці, львівського повіту, невеличке сільце. Але „Луг" у ньому має гарно зорганізованих 70 членів. Росте й розвивається культурно це село само. Самі селяне ведуть там освітню та культурну працю. І читальню і кооперативу і „Луга" ведуть самі без нічиєї помочі. Як уміють, так роблять, але „боронять віру батьків своїх". Сусіднє велике село З. з претенсіями на „щось вище" у громадському житті, з інтелігентами та фаховими проводирами, завзято відчужується від Зарудець. Ба, що більше, т. зв. інтеліґенти із с. З. замісць у дечому допомогти зарудчанам, ходили розбивати „Луга" та відраджували організувати в ньому молодь...

І ось „Луг" у цьому скромненькому селі влаштував дня 12. VII. ц. р. лугове свято в десятьліття смерти Гол. Атамана Петлюри. „Луг" з Мокротина та Поляної допоміг у цьому святі. О. сов. Стеблецький, парох Зарудець, відправив полеву Службу Божу, до якої співав місцевий хор.

Звіт відібрав від голови місцевого „Лугу" п. Пильоха Миколи заступник „Вел. Лугу" п. Козланюк Михайло. Він також виголосив відповідну промову.

Пополудні почались пописи. Не виходили вони так рівно, як булоб бажано, та не вина в цьому Старшин „Лугів", ані луговиків та луговичок, тільки музики, що не могла найти спільного такту з правлячими.

Значно краще випали мішані вправи луговичок і луговиків та вправи зарудецьких луговичок хустинами і молитва. Глядачі наділили вправлючих заслужено рясними оплесками.

Дефіядою перед портретом Головного Отамана закінчилося це симпатичне лугове свято.

СВЯТО В СОРОКАХ.

В неділю 12. липня ц. р. відбулося в Сороках біля Львова лугове свято в 10-ліття смерти Гол. От. С. Петлюри. На свято прибули „Луги" з Підлісок Малих (20 луговиків і 18 луговичок), Запитова (18), Малехова (18). Місцевий „Луг" у Сороках виставив 62 луговиків і 32 луговички. Всі луговики були в лугових одностроях, луговички в народніх строях.

Свято почалося панахидою, що її відправив о. Іван Райтарівський в год. 4. попол. на площі. По панахиді всі „Луги" та зібраний нарід передефілювали перед портретом Гол. Отамана. До дефіляди грали верблі.

Промову про Гол. Отамана Петлюру виголосив б. голова „Луга" та ще колишньої „Січи", старший десятник УСС Іван Мороз. Промова його була вояцька, так як говорить вояк про свого команданта.

По промові лугова орхестра зі Сорік відіграла „Видиш, брате мій", „Останнє прощання" та „Ой Морозе, Морозенку". „Ой Морозе" відспівав теж місцевий хор. Дальше переведено лугові вправи мішані, палицями, хустинами і ритмічні „Молитва". По вправах лугова старшина відібрала дефіляду від усіх „Лугів" і на цьому це гарне свято закінчилось.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

исамо хвалити так зробит и уже чув чисто насвої уха штоміні изказавйеден півцо а учитель Америцкий ьа знаву ито ито зьа казав добрі будеме спів вести такій ьак ти знайеш час прийшло богу хвалу воздати, Воздавайио, але ьак так татакьак так атак йак качка думаву собі і кажу гдети учив так красно га де каже де так нтак та учител та кажу ина биррат ити там ичитиса а он міні каже Много треба платити там немог настерпіти дальше кажуьа иди пототи гроші штоти платив ьакиса учивтайак було такому тогди татак. И Изомновби било ьестлиби чоловік похвалився а не зробив так ьак переже Испоминав И Хвалився. Учити хоралний спів начотири гласи Воскресном пініюу, пот титлов А, б, с, д. потому точно уштікі напіви о школу радоучуито ошколу увсяких науках Малих и больших потому идоротлих прошу ьа льубльу учити от 3. літ анагору До 100.00 роковВоймньа будущстности, катехиз малий ивеликий и из біблійі так само. Всяких потребах. Прошу ьако отця Духовного ьак мой скоро Додут ми навнамост апрошу утписати ьак най скоро боьа буду чекати уповідоміне ратбіх заньати олифант за осаду учителску. А тогди ъ би Присоьединилоса народа косвойому учительу Дай господи то а способи нас урадости и ублагодати изполучитиса довйдна благослови господи учителей ведучихнас. буди господи милость твоя нанас йакоже Ми уповахом натьа сьакого бо отвіта недоуміюще сіюу ти ьако Молитву і т. п. хомилуй нас тепер прошу вас священику В. С. гріввак Ивпоминаву Отписати Міні усякі пукційі Обих ьа знав Мене тото необходит ошьак ьатуй оголошуваву штоьа напови ьак угорскі так і галицкі ізче і Мадуарскі знаву отправу кончити тотойім усвітльу Май науперет штотуи уписуву атак И Доті незауйму Півцо а Учителсконе становще И Дьаковску посаду Ито Кетукемо бирало узнали они што то зачеловік оголошуйеса прошу Извістити Духовникам Евгеній Г. Пасаїк Н. Д. 2. Пастелі Монесен Пв. 3. Серегели Чарлерой 4. Голосниаї тототое Извістьат ім за мене, ьа перебиваву отдаушсего часу уамериці а ьа изчи инеженатий юноша поробок Слава Инавіки Адреса накоферткі Другов сторонов задаву Мир здравіьа Намногаьа и благайа літа.

Ось ці люди не тільки виконували дяківські обовязки, але й були світлодавцями — вчителями нашої молоді по парохіяльних школах. Чого-ж вони могли навчити її, коли самі були майже неграмотні? Не диво, що наші парохіяльні школи в Америці десятиріччями ніяк не відповідали свому важному завданню. Те саме було і серед наших емігрантів з Закарпатської України.

На лихо справі, грамотніші зпосеред дяковчителів, що трохи розумілися на нотах і сяк-так учили дітей у школі, часто соромилися бути товаришами тих цілковитих неуків. Вони здебільшого старалися „проскочити" в попи. Висвятившись, почувалися щасливі, коли могли дати посаду дяковчителя у своїй парохії колишньому свому товаришеві. У висліді виходило таке, що малограмотний панотець був наставником півграмотного дяковчителя. Обидва були задоволені собою і своїм становищем. Зате церква і школа терпіла велику шкоду.

За 19 літ мого душпастирювання в Америці, мав я 19 дяків, а з того ледви три були чесні й добрі, два непогані, але без знання свого фаху, а чотирнацять до нічого. Та не лише я мав клопоти з ними; вони далися в знаки кожному священикові, що старався сумлінно сповняти обовязки свого місіонарського звання.

Єпископ С. Ортинський бачив ті вічні непорозуміння, хотів запобігти їм і зорганізував дяків та взяв їх під свою опіку, не допускаючи на посаду неуків, деморалізаторів і тих, що шукали тільки наживи. За його почином повстало „Товариство греко-католицьких українських дяків", але по його смерти це дяківське товариство підупало, а накінець стало своєрідною „семинарією", що з неї вийшли майже всі ніби-священики автокефальної української Церкви в Америці.

Частина пята: Фрагменти.

32. ПОНЕВІЛЬНА ОСАМІТНЕНІСТЬ.

Коли товариство є добре, тоді освіжує воно ліпше ум, ніж книжки.
Ф. Осборн.

Всі ми, українські емігранти в Америці, без огляду на суспільне становище, у великій мірі уявляли собою галузку, відірвану від рідного пня, що перестала зеленіти, цвісти й жити. Лише якийсь час іще вегетувала, а потім вянула. Особливо наше духовенство в Америці жило в невідрадних відносинах, якщо йде мова про його товариське і взагалі духове життя. Під цим оглядом опинилися в однаковому положенні і жонаті священики і целебси. Передовсім не всі жонаті мали змогу виемігрувати сюди разом із своїми дружинами та дітьми. Багато священичих жінок, хоч і приїхало до Америки, не могли вони звикнути до тутешнього життя і верталися назад до Старого Краю.

Не мали вони тут сусідів ні товариства, а його таки потребує кожна жива людина. По англійськи не знали говорити й тому не могли ближче познайомитися з американцями, чи з американізованими німцями, французами, сирійцями і т. п. А серед нашого жіноцтва по парохіях не було тоді інтеліґентних одиниць. Парохіянки, звичайно селянки, що обміщанилися, щонайбільше розважалися сплітками. Теж не могли себе відвідувати священичі жінки, бо одна від одної жила іноді у віддалі 200 американських миль або ще й дальше. Шовз[1]), себто кіна рідко задоволяли своєю програмою. Американські фільми були переважно банальні. Тому европейські інтеліґентки банували за тим духовим життям, що його залишили на батьківщині. (Далі буде).

[1]) Shows — кіно.

Як то було в Буцневі.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

До Хвальної Редакції часопису „Діло" у Львові.

В „Ділі" з 16. VII. ч. 157 появилася новинка про події на спортово-руханковім святі „Каменярів" у Буцневі, пов. Тернопіль, підчас якого напали „стшельци" і знищили вітальну браму, прибрану національними прапорцями. Тому, що допис був невірний, а при тім написаний так, що неслушно кривдив „Каменярів", просимо помістити правдивий допис, зладжений на підставі зізнань наочних свідків.

Дня 12. липня ц. р. відбулося спортово-руханкове свято „Каменярів" у Буцневі, пов. Тернопіль, в якім взяли участь „Каменярі" з Луки Великої і Прошови. Свято відбулося на винайм-ленім у громаді площі. До свята ніяк не хотіли допустити місцеві „стшельци" і тому перед святом увійшли безправно на площу і почали грати в копаний мяч. В год. 3-ій увійшли на площу „Каменярі", принесли зі собою вітальну браму, прибрану жовто-блакитними прапорцями і вкопали її при вході на площу. Рівночасно голова Союзу Каменярів п. Віблий візвав „стшельців", щоб вони опорожнили каменярську площу, на якій має розпочатися свято. Коли „стшельци" не хотіли зійти з площі, каменярі звернулись до місцевого солтиса, який підписав умову про винайм площі, щоб він площу опорожнив. Солтис зразу написав письмо, в якім зазначив, що площа належить до каменярів і „стшельци" не мають права її вживати. Коли „стшельци", візвані письмом, площі таки не опорожнили, прийшов солтис особисто. „Стшельци" його не послухали також і тоді каменярі силою витиснули „стшельців" з площі і розпочали свято.

В часі свята „стшельци": Ян Ясіньскі, Владислав Сандлок, Станіслав Моравскі, Владислав Оберляйтан та інші вдерлися на площу і розпочали галебурду. Між іншим вони кинулися на входову браму, звалили її і почали доптати жовто-блакитні прапорці. Присутні на площі каменярі кинулись на них і виперли на вулицю. Браму впорядковано, вставлено на місце і приступлено до дальшого виконування програми. Під охороною каменярських впорядчиків свято закінчено в спокою.

„Стшельци", виперті на вулицю, розпочали авантури з людьми, які здалека приглядалися каменярським вправам. Підчас тих авантур стшелец Владислав Сандлок пробив ножем селянина Атаманчука. Такий є дійсний стан справи.

З належною пошаною

За Головну Раду Союзу Української Поступової Молоді ім. М.Драгоманова „Каменярі" у Львові:
О. Навроцький, голова, П. Костюк, секретар.
Львів, 22. липня 1936.

ОДНА СТОРІНКА З ПОБУТУ НА СТУДІЯХ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

МІЖ СТРІЛЬЦЯМИ.

II.

Щодо культурної праці серед стрілецтва, то вона більше періодично починається щойно в 1922 році, коли почався курс неграмотних при відділі сотника Ґаздайки. Учасників курсу було 28. У першім році праця обмежується до відчитів, (було їх 12), які я давав в неділю передполуднем. На відчитах пересічне число 60 чоловік. Треба також згадати, що Українська Акад. Громада у Брні не забула в 1922 році і на своїх голодних братів на Великій Україні. Улаштували концерти у Брні і околичних селах на цю ціль. На концертах крім хорових точок, виведено також українські танці.

У 1923 році, коли то до Брна приїхало на студії багато студентів, починається більше плянова праця. При Українській Акад. Громаді закладають „Просвітний Кружок", що мав теж за ціль просвітню працю між стрільцями. На перших сходинах Просвітнього Кружка складено плян просвітньої праці серед стрілецтва. Першим почином такої праці були курси для неграмотних, а саме: у відділах сотн. Ґаздайки і пор. Цурковського, де вчив Іван Федорович, і в відділі пор. Устияновича, де вчив В. Мельник. Крім науки, грамоти та рахунків, викладали там історію галицького княізівства та географію. Для курсантів майже кожної неділі відбувались виклади на теми: історичні, господарські, з географії та медицини. Заходом Української Акад. Громади і Просвіти при українських робітничих відділах, зорґанізовано для українських стрільців фахові курси з обсягу „сільського господарства і кооперативи на те, щоб стрільці, сільські хлопці, могли використати свій побут на еміграції у краю, з високою господарською культурою. Гоголовним ініціятором цих курсів був інжинір, студ. ветер. Михайло Холевчук. У першій половині року відбувся кооперативний курс, у другім пасічничий, яким проводив професор Ветеринар. Академії у Брні д-р О. Гикеш. На курс ходило 37 стрільців і 35 зложило іспит з добрим поступом. Святочне закінчення курсу відбулося в авлі Ветерин. Академії при участи запрошених гостей та членів нашої еміграції. Промовляли професори та організатори курсу. Помічне приладдя, вироблене курсантами, передано на памятку музеєві „Земського Устиледі".

Про дальшу просвітню працю серед українських стрільців не маю точніших інформацій. Знаю, що відбувався ще курс огороднично-садівничий та гарбарський.

Українські студенти не забули також обзнайомлювати чужинців з нашою культурою. З початком 1923 року улаштовано публичний концерт в роковини Т. Шевченка,в салі чеської Господарської Академії. На концерт розіслано запрошення професорам університету та інших високих шкіл і визначнішим чеським громадянам. Концерт був досить дбайливо підготовлений, з двома рефератами. Українська Акад. Громада хотіла обзнайомити чужинців, а головне чехів з нашою історією та літературою. За гроші моїх співсельчан в Америці, села Стрільбич, старосамбірського повіту, закуплено брошури, написані чеською мовою, з обсягу української історії та літератури, які розіслано всім студен-історії та літератури, які розіслано всім студентським Громадам, як також бібліотекам поодиноких факультетів, і повне видання творів Т. Шевченка українською мовою.

На цьому місці ще раз сердечно дякую своїм співсельчанам, які живуть в Америці, за такий щедрий грошевий дар. — При Українській Акад. Громаді був хор і секція копаного мяча.

Слід згадати, що українські студенти жили в дуже дружніх відносинах з болгарськими студентами. Між іншим, деякі з них були членами Українського Акад. Хору.

З усього того виходить, що українські студенти у Брні дбали не лише про свої фахові студії, але опікувалися також і меншими братами-стрільцями.

Цих кілька вражінь писаних з памяти пригадує гарні часи, повних запалу і корисної праці.

Д-р Микола Янів.

В. ЛІХТЕНБЕРҐ.

СПАЛЬНЯ.

Фріцові пощастило добитись іще до одного місця на фестині при томболі. Хоч не мав він пересудів, добачував він щасливу свою звізду в тому, що його місце було біля прегарної білявої дівчини. Дівчина не дивилась на сусідів, уся задивлена перед себе на естраду, де сиділа дирекція томболі. Картку з числами тримала в руці нервово і ногою вистукувала такт під музику трубної орхестри, що скорочувала людям час.

Фріц мав добрий настрій з огляду на своє сусідство. А що нудно йому було, то рішив почати розмову: „Ви дуже схвильовані?" таким приятельським тоном, що рідко коли має успіх супроти чужих дівчат. Дівчина навіть не глянула на нього. Побачив, що ця метода недобра. За хвилину змінив тон:

— А чи ви знаєте, пані, що у грі найбільше щастя має той, хто найсильніше вірить у своє щастя?

Це зробило деяке враження. Її нервовий стан, немов би минув і вона задумано відповіла:

— Коли так, то я мушу виграти спальню, бо я вірю в це дуже сильно.

Він скористав негайно з нагоди, щоб представитись:

— Фріц Мангард.

— Анна Павльман — відповіла вона.

— То ви хотілиб відразу здобути головну виграну, дубову спальню?— спитав він з усміхом.

— Певно! А ви ні?

— Навіщо мені спальні! Я прийшов сюди для мотоциклю.

Щойно тепер Анна глянула на нього з виразом повної погорди:

— Ясна річ! Мотоцикль це ідеал сучасних молодих мужчин! — сказала.

— А щож ви маєте проти мотоциклів?

— Проти мотоциклів нічого, а проти молодих мужчин дуже багато.

— Аж страшно! — зажартував Фріц.

Анна дивилась поважно, з таким самим докором.

— Ех, знаю я вас усіх! Вам у голові тільки приємність, спорт, а про поважне життя ніхто з вас не думає.

Фріц мусів засміятись:

— Вибачте, що поважне життя має спільного з дубовою спальнею?

— О, дуже багато! Що ви можете зробити з мотоциклем? Хіба розбиватись з ним по вулицях! Зїдати кільометри. Але коли наприклад ви хотіли би оженитись, то нащо вам мотоцикль?

— Але я не думаю женитись.

— В тому то і річ! — сказала сухо дівчина, якби хотіла на цьому закінчити розмову.

Музика гриміла і заливала звуками широкий майдан. На естраді були виставлені нагороди. Хвилину пізніше сурми дали знак, що почнуть викликувати числа. Юрба посунулась уперед.

— Починається! — сказала тихцем Анна і притиснула картку до грудей.

— Нехай живе мотоцикль! — зажартував Фріц злобно.

— Нехай живе спальня! — відповіла сусідка.

Сусіди попрохали їх замовчати. Директор томболі сказав коротку промову. За хвилину якийсь малий сирота почав витягати числа.

— Чотирнацять.

Фріц закрив своє перше число.

— Ви маєте щастя? — сказала Анна, не найшовши 14-ки на своїй карті.

— Щастя приходить туди, де є розумне бажання — сказав Фріц, який з приємністю почав собі глузувати з наївної дівчини.

— Ех! — відгризлась вона — перше златне число ще ніколи не принесло нікому щастя.

— А всеж це ліпше, як нішо.

— Сидіть тихо і не перебивайте, ви гото-цильожере!

— Ви самі почали першi розмову

— 78!

— Анна глипнула на свою карту

— Нема! — відповіла пригноблена.

Фріц ствердив ділово:

— 78, другий ряд, у мене є.

— Знову? — покивала головою здивована Анна.

— Так, так, два числа по черзі, то завсіди добрий початок.

— Ви зовсім не заслужили на таке щастя! — сказала Анна з глибокою повагою.

— Може і не заслужив, але маю його і цього мені досить. Видко, що щастя не дуже цікавиться спальнею.

— Коли так, то воно таке саме неповажне, як ви!

Викликали число за числом. І вже за короткий час Фріц покрив на своїй картці сім цифр, тоді, як в Анни було покрите тільки одне.

— Бідна дівчина — сказав Фріц щиро.

— Я справді не маю щастя — сказала меланхолійно Анна.

— Ви маєте нареченого?

— Ні. Чому питаєтесь?

Велитенські школи непрактичні.

НЮ ЙОРК, 1. липня. (Вл. кор.) Підіймаються голоси проти зосереджування молоді у велитенських школах, що творять молоде муравлище із 10.000 та більше людей. Посадник Ню Йорку Ля Ґвардія є тої думки, що ліпше будувати цілу низку менших шкіл довкруги одного головного будинку, ніж приміщувати в одному будинку тисячі учнів. Відноситься це головно до „гайскул“.

Таку засаду проповідує Спільний Виховний Комітет під проводом п-і Рігельман. Комітет обосновує свої висновки на підставі довголітніх студій відносин серед шкільної молоді. Комісія каже, що в менших організаціях є ближчий контакт між молодю й учителями і сердечніші відносини. На тім зискують учні і скорше могтимуть покінчити школу. Велитенські будинки нагромаджують стільки молоді, що не можна її як слід доглянути і повести.

Коли йде про економічний бік справи, то може бути один головний будинок із великою салею на ґімнастику та зібрання, але будинки із клясами можуть стояти ґрупами недалеко і бути самостійні.

Політична амнестія в Австрії.

ВІДЕНЬ, 23. 7. ПАТ. Нині оголошена амнестія вернула свободу 10 тисячам обвинувачених і засуджених до 10-ох літ за державну зраду, змову проти безпеки держави, підбурювання, за непослух і соціялістичний та гітлерівський переворот 1934. р. Більшість засуджених на 10—20 літ помилують також. У вязницях лишиться ще 224 політ. вязнів, між ними б. міністр Рінтелен.

Анґлія висилає до Европи воєнну фльоту.

ВАШИНҐТОН, 23. 7. ПАТ. Державний секретар Гел заявив, що правдоподібно *Злучені Держави вишлють на европейські води воєнну ескадру з огляду на те, що положення в Европі непевне*

Що діється в Абисинії?

РИМ, 23. 7. ПАТ. Італійське міністерство кольоній заперечує вістки про війну в Абисинії. Півурядові кола додають, що „очищування“ дальших теренів поступає і допускають можливість, що при тій нагоді італійці могли стрінутися з відокремленими частинами розбитих абіс. військ.

Самогубство анархіста Беркмана.

НІС, Франція. Олександер Беркман, знаний анархіст, що був діяльний в Америці разом із Еммою Ґольдман, поповнив самогубство вистрілом із револьверу. Його поховала Емма, що була депортована разом із ним до совітської Росії в 1919. р., але обоє потім виїхали із Совітів огірчені.

Беркман вславився в Америці замахом на президента Карнеґі Стіл Ко. в Пітсбурґу, Клея Фрік, в 1892. р. і за це відсидів у кримінаді 13 літ. Помер у 66. році життя.

—o—

Льокарненські наради.

ЛЬОНДОН, 23. 7. ПАТ. Нині в год. 10.30 почалися на Давнін Стріт наради представників 3-ох держав під проводом прем. Болдуіна. Прем. Болдуін з летунського майдану поїхав негайно на нараду, що покінчилася в год. 12.45.

РИМ, 23. 7. ПАТ. Льондонський і парижський уряд обіцяв повідомити римський про хід льондонських нарад.

—o—

— Бо хочете мати спальню.

— А чи я маю хотіти мотоцикль? Коли не маю нареченого, то можу його ще мати. Як є вже своя кімната, тоді лекше вийти заміж.

— То певне. На мотоциклі до шлюбу не поїдеш.

Викликали ще одне число і Фріц прикрив уже девяте на своїй картці. Тоді прийшла йому думка до голови і він поклав картку їй на коліна.

— Що це значить? — спитала здивована.

— Заміняймось картками. Я бачу, що вам спальня потрібніша, ніж мені мотоцикль.

— Справді? Ви поважно...

— Зовсім поважно — і взяв від неї картку з одним накритим числом.

— Дякую дуже. Ви ліпші, ніж робите враження.

— Мене тішить, що ви можете поправити свій погляд про мотоциклістів.

Числа викликували далі. Тимчасом Фріц почав уже обкладати числа на новій картці і дійшов швидко до 12 чисел, тоді як на картці Анни не вийшло за той час ніодне нове.

— Ви скоро підете за своїм мотоциклем. Ви маєте більше чисел, ніж усі інші.

— Мені байдуже.

— О, вже вам байдуже?

— То ви гадаєте, що мотоцикліст не має права до спальні. Я ж теж можу колись оженитись. І тоді варто би мати спальню.

— Комічна річ! — сказала Анна. — Що з вами сталося?

— Це все залежить від впливу, якому чоловік піддається. Якби всі мотоциклісти мали нагоду вести таку розмову, то світ напевне виглядав би інакше.

— Ви кепкуєте собі з мене!

— Ані трохи. Якби я жартував собі, то я вже давно мав би мотоцикль.

— — Це правда — сказала переконана дівчина.

Томболя йшла далі. Але тепер карта Фріца стала якби зачарована. Останні три числа не виходили. Анна сказала поважно:

— Не треба легковажити собі щастя.

— Можете бути спокійні, я не дуже цим журюся.

Ще за хвилину дві перші виграні припали якимсь чужим людям. Іще хвилина і томболя скінчилась.

Коли Фріц та Анна вийшли з фестину був уже вечір. Вона йшла з похиленою головою, а він усміхався. Ішли поруч, як давні приятелі.

— Чи ми ще зустрінемося? — спитав він нараз, коли ввійшли в одну малу вуличку.

— Чи годитесь.

— Не маю нічого проти... Ви дуже симпатичні.

— Він стиснув їй сильно руку, а вона дуже щасливо всміхнулась.

— Шкода — сказала вона після мовчанки.

— Чого шкода?

— Що ви через мене втратили мотоцикль.

— Нічого не шкодить — сказав він з усмішкою. — Нащо мені другої нагороди на льотерії, коли я дістав першу?

— Не розумію — відповіла дівчина з розширеними очима. Хвилинку подумала і всміхнулась, зрозумівши.

Розпрощавшись, мали таке враження, якби вона та її приятель здобули на льотерії дві перші великі виграні.

Перекл. *в. г.*

Еспанський уряд уступив

ЛІССАБОНА, 23. 7. ПАТ. Севільська радіостація повідомляє, що мадридський уряд уступив, передаючи владу революційному комітетові під проводом Азани.

МАДРИД, 23. 7. ПАТ. „Ґазета де Мадрід“ містить декрет, підписаний през. Азаною і прем. Хіралем такого змісту: Влада над провінціями Валенсія, Аліканте, Кастилія, Куенка, Альбасете і Мурсія переходить в руки делеґованого комітету, що матиме всі атрибуції народнього уряду.

ВСІ БОЄЗДАТНІ У ПОВСТАНЧИХ РЯДАХ.

ЛЯ АНДЕ, 23. 7. Нім. Інформ. Бюро. За вчорашній день не було на пірінейському фронті важніших змін. Повстанчі війська ген. Моли, що там оперують, посуваються у глибину краю трьома кольонами, зложеними пів на пів з вояків та цивільних добровольців. В околиці Навари і Пампельони лише старці й малі хлопчики лишилися по селах — всі боєздатні пішли у повстанчі ряди. Навпаки на північ від Андалузії населення підтримує уряд.

БОЇ ПІД САН СЕБАСТІЯНОМ.

БАЙОН, 23. 7. ПАТ. Нині від рана чути сильну канонаду від м. Сан Себастіян. В околиці міста йде бій повстанців з пампельонської армії з урядовими військами.

ЧИ ФРАНЦІЯ ПОМАГАЄ ЕСПАНСЬКОМУ УРЯДОВІ?

ПАРИЖ, 23. 7. ПАТ. Посол Доманж вніс інтерпеляцію, домагаючися вияснення, чи справді французький уряд віддав до диспозиції еспанського зброю та муніцію і на якій основі.

ДАЛЬШЕ БОМБАРДУЮТЬ БРИТІЙСЬКІ КОРАБЛІ.

ҐІБРАЛЬТАР, 23. 7. ПАТ. Еспанські літаки кинули кілька бомб на брит. торпедовець біля Таріфи, але не влучили. Торпедовець відповів стрілами.

БРИТІЙСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ У БАРСЕЛЬОНІ.

БАРСЕЛЬОНА, 23. 7. ПАТ. У пристані стоїть один брит. контрторпедовець; три дальші причалять ще нині.

РЕСПУБЛИКАНСЬКА ВЛАДА РЕКВІРУЄ ЦЕРКВИ І АРЕШТУЄ СВЯЩЕННИКІВ.

БАРСЕЛЬОНА, 23. 7. Авас. Катальонський уряд опанував ситуацію в місті. Він зреквірував редакції правих часописів, катедру та кілька церков, що мають велику мистецьку вартість; на мурах вивішено написи: „зареквіровано катальонським урядом“. — Губернатор Ґуельви наказав арештувати трьох священників, яким закидає, що вони боролися у повстанчих рядах

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

У Мексику проголосило страйк 62.000 гірників для солідарности з персоналом електрівень.

Британський міністер кольоній заявив, що не зважаючи на дуже грізне положення в Палестині, уряд не змінить своєї політики у тому краю, доки не дістане звіту королівської комісії, яку заіменують найближчого тижня.

Японська преса занепокоєна положенням у Китаю тому, що після присмирення південних провінцій Чангкайшек буде занадто сильний.

Французькі робітники варстатів Пежо та металівці з околиць Бельфору проголосили страйк, що обняв 25.000 людей.

Успіхи на фронті залежні від справности заліля. Постійно підпомагайте матеріяльно Рідну Школу — тоді рідношкільний фронт буде сильний!

„Домініяльний День“ у Канаді.

ТОРОНТО, 1. липня святкували канадійці „Домініяльний День“ на згадку 69-ліття існування конфедерації провінцій. Дня 1. липня 1867. р. злучилися разом провінції: Вища Канада, Ню Бронсвик і Нова Скошія. Вони дістали від Анґлії права домінії і свою конституцію, звану „Законом Британської Північної Америки“. Після того прилучилися постепенно західно-канадійські провінції. Із „Домініяльним Днем“ злучилися ще два інші памятні випадки. Минуло 60 літ від висилання першого залізничого поїзду лінії Інтерколоніяль Рейлвей із Галіфаксу до Долішньої Канади; крім того минуло 50 літ, як до Вінніпеґу прибув перший трансконтинентальний поїзд залізничої лінії Кенедієн Пасифік Рейлвей, званої коротко від перших букв „Сіпіар“.

Анґлія будує найбільший корабель.

НЮ ЙОРК, 2. липня. (Вл. кор.) „Геральд Трібюн“ приносить вістку з Льондону, що Анґлія робить пляни на будову найбільшого корабля із усіх, які досі істнують. Буде це „Кінґ Джордж“, ще більший ніж недавно збудований „Квін Мері“ і буде мати 83.000 тонів містоти. „Квін Мері“ має 80.000, французький „Норманді“ 82.000 тон містоти.

Повітряна оборона Аляски.

ВАШИНҐТОН. Департамент війни робить приготування до оборони Аляски тим, що уладжує в Алясці постійні летунські станції для вжитку тисячки воєнних літаків.

Дощ у часі погоди.

У минулий понеділок панувала — висловлюючись стилем метеорольоґічних комунікатів — соняшна погода, при незначнім захмаренню. А все-ж впав дощ, навіть досить рясний.

Однак булоб помилкою, вважати це за щось незвичайного, навпаки, повторюється таке явище точно щомісяця; ріжниця тільки у скількости „дощу“. Бо не є це звичайний дощ, перед яким люди хоронються під стріхи або парасолі. Той дощ — це численні виграші, які падуть у тягненнях Державної Льотерії, а їх скількість залежить від кляси тої Льотерії.

Саме 20-то ц. м. минув останній день тягнення другої кляси трицятьшестої Льотерії. В цім дні вильосувано не тільки дві головні виграші по сто тисяч золотих і постійну денну виграшу, але також ті зпоміж більших виграшів, які лишилися ще у колесі. Остаточний вислід тягнення виглядає так:

По сто тисяч золотих виграли числа 97034 у Лодзі і 136803 у Познані, властиво у тутешній філії одної з варшавських колектур. Пятьдесять тисяч і двацятьпять тисяч золотих припали Кракові на числа 56840 і 64746; вкінці у Львові продано льос ч. 170678 на який впала виграша двайцять тисяч золотих.

Як бачимо був це справді „дощ“ виграшів, дощ, який з певністю не зіпсув нікому гумору. Хто хоче мати виглядн, щоб і його зросив подібний дощ у найближчім місяці, хай не забуде відновити льос третьої кляси, якої тягнення розпочинається тринайцятого серпня ц. р.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— **Наш наймолодший челіст Іван Барвінський** виступить в суботу 25. ц. м. в год. 6.05 в радіо та відограє кілька творів Гендля та Жана Гіре. При фортепіяні п. Наталія Барвінська.

— **Трамваї ч. 9. і ч. 10.** не могтимуть завтра, 24. ц. м. після 23. год. переїздити вулицею Зиблікевича, тому „десятка“ доходитиме лише до вул. Зеленої, „девятка“ йтиме через вул. Коперника і Томіцького.

— **Львівська хроніка.** Цієї ночі вломники обікрали професора політехніки М. Осінського (Мурарська 251), Д. Дідика (Сигнавка), К. Червінського (Річна 45), служницю Анастазію Шевчук (Сенаторська 4). — 26-літній співвласник ювелірського склепу з Марійської ґалерії Макс Кернер (Замарстинівська 50) намагався отруїтися в готелю „Континенталь“ (вул. Різницька). — Поліцай стрінув у ресторані при вул. Соняшній 19. двох злодіїв В. Маєвського і В. Сафінського і хотів їх арештувати, — тоді вони кинулися на нього; у власній обороні поліцай вистрілив і поранив різника Фрідмана. Обох злодіїв арештували. — 16-літній Юліян Вільф зник від кількох днів. — Здзіслав Гардзяк украв перстень Катерині Богуцькій, що не хотіла стрічатись з ним. — Ж. Стернак з Рогатина вїхав мотоциклем на таксівку на площі св. Духа. — Цієї ночі обікрали Н. Горовіца (Я. Германа 6) і Б. Хоміцьку (св. Софії 38).

— **Краєва хроніка.** Умово хорий Я. Семенчук з Беремян убив Мозеса Геллера і тепер укривається. — 16-літній Іван Сухецький з Потока Золотого відібрав собі життя, бо... його стрий не хотів йому купити нового одягу. — Невідомі злодії викопали на цвинтарі у Вербині (Підгаєччина) домовину московського старшини і закрали відтам золоті медалі. — Війт Білої (Чортківщина) Корнель Сроковський упав до криниці, яку сам будував, і убився. — Бандити ограбили дім Шеплюка Ансельмана у Ляшках Королівських (Перемишлянщина) та Гриця Мельника, що віз муку. — В Пасічній коло Надвірної помер нагло гірник Стан. Сухай. Ведеться слідство. — Микита Фердуняк зі Старуні перевернув віз з дровами, яке придушило його на смерть — Підчас помірів пасовиска в Бортниках, бучацького повіту, місцеві селяни напали на Василя Бойка і побили його до непритомности. — В Зеленій (Надвірнянщина) вибухла пожежа лісів. Мотор з двома інжинірами, що їхали туди, наїхав на залізничий віз і поранив його пасажирів. Секретар надлісництва Андрушевич сильно потовчений у голову й лице, його сестра має поломані ребра. — В Станиславові столярські робітники перервали страйк з хвилиною, як їм підвищили платні на 25 прц. — Самбірський суд покарав 8-ма місяцями вязниці Володислава Гука за те, що сфальшував залізничий білет і Розалію Вітко 7-ма місяцями за авантуру в дрогобицькій Суспільній Обезпечальні; Михайла Кравця з Губич на 10 місяців за крадіж курей та втечу з арешту. — Страйк у фабриці дріжджей у Лисиничах покінчився.

— **Велика пожежа в Підгородцях,** пов. Стрий, знищила господарство Дмитра Бутима і сусідські забудування. Згоріло кілька господарств і багато свіжо звезеного з поля збіжжя.

— **Повітряна труба** перейшла минулого вівтірка над підваршавськими місцевостями Воломін, Кобилка, Лесняковизна і Осів та наробила багато шкоди. Рівночасно упав град величини курячого яйця. Буря повиривала дерева з корінням, позривала дахи та понищила збіжжя. В Кобилці вітер зірвав 20 метровий дах з цегольні, який придушив і поранив кількох робітників.

— **З пантофлем — на учителя.** Перед окружним варшавським судом відповідала Олена Холева за образу і побиття учителя Гермеса. Учитель покарав сина Холеви за невідповідну поведінку в школі. Хлопець поскаржився матері, яка прибігла з лайкою до кляси підчас лекції та побила учителя знятим з ноги пантофлем.

— **Африканська пригода під Варшавою.** До А. Левандовського до села Ґоломбкі Старе недалеко Варшави приїхав у відвідини його давний знайомий з війська, сенеґальський мурин Шарль Дравен. Кілька днів після його приїзду грім ударив у недалеку стодолу, що згоріла. Селяни дійшли до переконання, що мурин — це нечиста сила і що це він є причиною пожежі, тому юрбою пішли під дім Левандовського і зажадали, щоб Дравен негайно покинув село. Бідному муринові не залишалося нічого іншого, як погодитися з тим виявом гостинности і дати ногам знати, роздумуючи над культурою деяких европейських народів

— **Похована жінка вернулася до чоловіка.** Варшавський муляр Бжезінський любив випити і випивши нераз і вибив жінку. По одній більшій суперечці жінка пішла з хати з синцями і більше не вернулася. По кількох днях найшли на цвинтарі трупа якоїсь жінки, якої лице було побите і напухле. Родина Пожезінської чомусь рішила, що це нещасна жертва подружжя. Справили похорони і поминки, але правдива Пожезінська вернулася по кількох днях і оповіла, що була в товаришки на селі. Тепер має клопіт, бо мусить переводити ріжні формальности, щоби признали її за живу.

— **За шпіонажу розстріляли в Торуні** стрільця 59. піх. полка Віллі Лінкс.

— **Летунська катастрофа.** Німецький літак мусів причалити між Прагою і Бреслявом, при чому розбився; оба летуни згинули. Також на празькому лет. майдані упав військовий літак; летун згинув.

— **Конґрес есперанто відбудеться незадовго у Відні.** На конґрес зїзджаються делеґати з цілого світу. Дотепер приїхали вже делеґати з Японії, Судану, Нової Зеляндії, Канади та Індій. В честь делеґатів відограють по есперантськи відому віденську оперетку: „Корчма під білим конем“. Дискусії будуть вести по есперантськи, але журналістам роздадуть переклади промов в европейських мовах.

— **Вязниця за політичний дотеп.** В Німеччині було кілька випадків, що за оповідання політичних дотепів покарали виновників вязницею від 6 до 18 місяців. В мотивах присуду трибунал підкреслив, що хто поширює політичні дотепи і анекдоти, є найбільшим ворогом держави.

— **Лікарський німецький конґрес у Чехословаччині** (в Острові) виказав, що чеські німці мають 3.000 лікарів; стільки членів має німецьке лікарське товариство в Чехословаччині. Якжеж бідно представляється наш дорібок у тій ділянці, хоч нас у Галичині щонайменше удвоє більше.

— **Дитина — велитень.** На французькім лікарськім конґресі в Перпіньяні проф. університету в Тулюзі д-р Кальве мав реферат про рідке явище в медицині. Під його доглядом находиться 5½-літній хлопчик, високий на 1 метер 28 цм., який важить 38 кг. Це є норма для 14-літнього хлопця. Низький голос хлопчика зовсім нагадує голос дорослого мужчини. Проф. Кальве говорить, що таких випадків скорого розвитку дитини дуже мало, бо в історії світової медицини є їх не більше як 200.

— **Цінний дарунок** дістане американський мільярдер Джон Рокфелер від Франції. Французький уряд рішив подарувати Рокфелерові маленьку капличку ім. св. Ґуберта, що походить з XV. століття, за часів короля Карла Переможця. Капличка є в селі Шовіре де Шатель. Місцеве населення запротестувало, щоби відбирати йому ту цінну старинну памятку.

— **40 мільйонів дерев** засадять у північній частині Злучених Держав, щоби захистити тамошні місцевости перед бурями, які щороку роблять величезні шкоди. Дотепер посадили вже 6 мільйонів дерев. Цей новий ліс займе простір широкий на 160 кільометрів і довгий на 2.200 кільометрів.

— **Кара смерти за катастрофу на залізниці.** Спеціяльний кореспондент „Правди“ подає з Чити на Сибірі про закінчення процесу виновників залізничої катастрофи на стації Каримская. Дижурного урядовця руху Волкова засудили на смерть, інших на вязниці від 3 до 10 літ.

— **Ґриповий бацилю** викрили в ляборатори одного із американських університетів. Бацилю можна знищити насвітлюючи його ультрафіолетними лучами.

— **Цікава книжка про політику большевиків в Азії.** Накладом та заходами міністерства закордонних справ Маньджу-Ді-Ґо вийшла невелика книжечка англійською мовою „Тзи исуе и Еша“. По змісту цю назву можна би перекласти на українську мову: „Вихід Азії“. Автор її, відомий знавець азійських проблем Джордж Бронзон Ри, радник уряду Маньджу-Ді-Ґо, американець по національности. В ній він обговорює низку важливих справ з життя Азії, цікавих також для нас, українців, і торкається політики та відношення до СССР. Він підкреслює, що СССР — це нащадок старої царської імперії і політика большевиків покривається з політикою царів; далі каже, що вся ця політика була завжди некорисна для Азії і тому завданням Азії буде її зліквідувати або унешкідливити.

— **Міст Вашинґтона на ліцитації.** Скарбовий уряд повідомив нюйорську міську раду, що коли не заплатить податку за використання площі побережжа, новий міст Вашинґтона піде на ліцитацію. Той міст, що його недавно викінчили, коштував 60 мільйонів долярів і найбільший у світі. Американці з зацікавленням слідкують за цією справою, бо не було ще досі випадку, щоб

на ліцитації продавати міст. Крім цього невідомо, чи найшовся би аматор, що купив би цей міст.

— **Справлення помилки.** У вчорашній передовій „Діла" під н. г. **„Як живуть українці в Югославії"** зайшла в передостанньому розділі одна помилка. А саме зложено там, що „Православний Місіонарський Вістник" — це видання ілюстроване. Має бути: **літографоване.**

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

ЧОЛОВІК ЗІДАЄ ГАДЮКУ

У большевицькім селі Подлугови селянин І. Рістіч проглинув підчас сну гадюку. Коли прокинувся, побачив поза устами хвіст, голова гадюки була вже у шлунку. Він перегриз її, але вмер від укусу гадюки.

СКЕЛЯ, ЩО ТРЕМТИТЬ

Чимало американців, що виїжджає до Европи і шукає тут чудасій, відвідуючи Францію, зупиняється у Бретанії, щоб там поглянути на цікаві скелі. В околиці Гуельґот, де є величезні ґранітові бльоки, є одна печера з озером, де камені творять форми ріжних домашніх посудів. Місцеві мешканці приписують цим предметам божеське походження, називаючи їх „Кухнею Богородиці". Недалеко цієї печери стоїть величезна скеля з одного каменя 7 м. заввишки і 5 м. завширшки, вагою 100.000 кільо. Можна на нього входити, але камінь такий чуткий, що мала дитина може порушити ним так, що він тремтить.

Нові книжки й журнали.

З ПРОСВІТЯНСЬКОГО ФРОНТУ НА ПІДГІРЮ Й ГУЦУЛЬЩИНІ — одноднівка. Солотвина, в липні 1936. Стор. 8, ф. 8°.

Листування Редакції.

Вп. Лемко: Дякуємо за дотеперішні посилки, які ми використали. На Ваше предложення годимось. Просимо писати частіше.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Мол. Театр. „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

Заліщики.
24. VII. „Маріюс".
25. VII. Святе полуня".
26. VII. „Дума про Нечая".

Великий Театр:

Нечинний.

Театр Ріжнородностей:

Пятниця, 24. VII. год. 5. веч. „Малощо не пошлюбна ніч".
Субота, 25. VII. год. 8. веч. „Малощо не пошлюбна ніч".
Неділя, 26. VII. год. 8. веч. „Малощо не пошлюбна ніч".

Кіна.

АПОЛЬО: „Княжна Чардаша" з Мартою Еґерт.
АТЛЯНТИК: „Американські авантюри".
ВАНДА: 1) „Збігдець", 2) „Вундербар".
ҐРАЖИНА: „Остання стійка" і „Що чоловік робить в ночі".
КАСІНО: „Схопили жінку" і „Ванесса".
КОПЕРНИК: „За хвилину щастя" і „Боксерські змагання".
МАРУСЕНЬКА: „Четверта заповідь".
МЕТРО: „Пісня козака" і „Рено Сатан".
МІРАЖ: „Любовні маневри".
МУЗА: „Доктор Ікс".
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Самохід ч. 99".
ПАН: 1) „Віденські ночі", 2) „Фліп і Флап".
РАЙ: „Шалений поручник" і музична комедія.
СВІТ: „День великої пригоди".
СТИЛЕВЕ: „Папуа" і ревія.
ТОН: „Королівська любовниця" і „Бюро пропавших людей".
УТІХА: „Відважний ковбой" і ревія"
ХИМЕРА: „Людина зі стома масками"

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

„Берлін".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 24. липня 1936.

Відень (506,8) 19.30 Вечірній концерт, 21.00 Шубертівський концерт, 22.10 „Ернані" опера, **Кошиці** (259,1) 23.00 Танкова музика, **Прага** (470,2) Сальонова музика, 19.20 Словацькі нар. пісні, **Париж** (1648) 17.30, 20.45 Концерт, **Мадрид** (274) 14.00, 18.00 Легка музика, 15.00, 21.15 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00, 16.00 Музика, 20.10 Великий веселий вечір, **Букарешт** (364,5) 17.15 Сальонова музика, 20.15 „Дон Паскуале" — комічна опера, **Будапешт** (549.5) 17.00 Сальонова музика, 20.00 Концерт будапештенської орхестри, 23.00 Циганська музика, **Мілано** (368,6) 21.15 Скрип. ресітал, **Рим** (420,8) 20.40 Оперетка.

Субота, 25. липня 1936.

Відень (506,8) 15.41 Хвилина тишини, 15.45 Свичковий квартет, 20.45 Концерт, **Братислава** (298,8) 19.15, 21.00 Концерт, **Прага** (470.2) 16.05 Танкова музика, 19.15 Концерт, 22.20 Сальонова музика, **Париж** (16.48) 18.30, 22.45 Легка музика, 20.45 Лірична драма Золі, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00 Популярна музика, 18.00 Тріо, 19.00 Народні пісні і танки, **Букарешт** (864,5) 17.00 Танкова музика, **Будапешт** (549,5) 21.50 Циганська музика, 22.45 Концерт сальонової орхестри, **Мілано** (368,6) 20.45 Вечір опер, **Рим** (420,8) 20.40 Комедія і концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 24. липня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Два скрипаки, 12.55 Туристичний інформатор, 13.00 Полудневий денник, 14.30 Легка музика, 15.30 Господарські вісти, 15.45 Розмова з недужими, 16.00 Камеральна орхестра, 16.45 Відчит, 17.00 Спів, 17.30 Співочі козирі в гр. пл., 17.50 Спортова порадня, 18.00 Прогулька на Парашку, 18.10 Модні пісні, 18.25 Програмова скринька, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Рекламовий концерт, 18.45 Загальнопольська гутірка, 18.50 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 19.00 Великий концерт, 20.50 Вечірній денник, 21.00 Актуальна гутірка, 21.05 Настроєва музика, 22.10 Спортові вісти, 22.25 „Напростець через аполінські гаї — діяльог"

Субота, 25. липня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.55 Чародій веселої уяви, 13.05 Полудневий концерт, 14.30 Концерт бажань, 15.30 Господарські вісти, 15.45 Весела авдиція для дітей, 16.00 Концерт солістів, 16.45 Море — джерелом життя, 17.00 Концерт, 17.50 Гірська пуща Чивчина — гутірка, 18.05 **Віолінч. ресітал молоденького українця Івана Барвінського,** 18.25 Львівський актуальний фейлетон, 18.40 Рекламовий концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Вечір старих вальчиків, 20.15 Вояк незалежної Польщі, 20.45 Актуальна гутірка, 21.00 Скрип. ресітал, 21.30 Скеч і монольоґ, 22.00 Спортові вісти, 22.15 Легка музична авдиція, 23.00 Танк музика з гр. пл.

Радіокутик.

МІЖНАРОДНІЙ РАДІОВИЙ ЖУРНАЛ.

Нове число радіового журналу „Радіодіффузіон" видане Міжнародньою Радіофонічною Унією. Ця унія групує ряд радіофоній і зараховує до своїх членів майже всі радіофонічні товариства Европи. Її члени розсіяні також і по головних країнах інших континентів.

Міжнародня Радіофонічна Унія не має на цілі жадної діяльности торговельного характеру. Предметом її зацікавлення є навязання постійного контакту поміж поодинокими радіофоніями і сцентралізування студій над усіма міжнародніми проблемами, які повстають на ґрунті розвитку радіофонії.

Метою журналу „Радіодіффузіон" є популяризація проблем, які можуть зацікавити поодиноких членів Унії, а завданням його — стежити за розвитком інформаційної служби, і над обговоренням цілости проблем.

Міжнародня Радіофонічна Унія застерігається, що журнал є вільною трибуною, так, що статті вміщені в ньому не є виразом переконань Унії, але виявом поглядів їх авторів, які виключно несуть моральну відповідальність за зміст поодиноких публікацій.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельг. 89.53—89.10, Доляри американські 5.30, — 5.27, Дол. канадійські 5.28.50—5.25.50, Фльорени голянд. 360.72 — 359.00, Франки фр. 35.08 — 34.92, Франки шв. 173.34 — 172.50, Фунти англ. 26.65 — 26.49, Гульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 20.80—19.80, Корони данські 118.8., 118.10, Корони норв. 133.83—132.85, Кор. шв. 137.33—136.35, Ліри італ. 35—33, Марки фінл. 11.75—11.60, Марки нім. 145 — 140, Пезети еспан. 63.00—61.00, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. срібні 152—147.

Акції.

Банк Польський 97, Лільпоп 12.25, Моджоїв 5.50, Стараховичі 32.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 64.50, 2. ем. 63.25' 5 конв. 46.25—47, 4 прем.дол. 48, 7 стаб. 49—50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 20. липня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	2.25 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.40 "
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет	2.40 "
1 л. молока	0·13 "
1 к. яєць	2.55 "

Тенденція на масло сильна, на молоко і на яйця слаба.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 23. VII. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчеського ч. 3) такі ціни:

Курята І. кл. щойно від 0.80 кг. вгору	1.20 "
Качки молоді, товсті І. кл.	1.10 "
Кури без остріг І. кл.	1.00 "

Ціни денні

Приймає птицю тільки першої кляси. Гірших сортів рішуче не приймає.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.